

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 10 maja 2024 r.
Znak sprawy: DPB.śk.060.2.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 2610 w sprawie przepisów dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 2610 z dnia 24 kwietnia 2024 r. złożoną przez pana posła Zbigniewa Chmielowca, przekazuję poniżej następujące wyjaśnienia.

Jakie jest stanowisko resortu w sprawie Zielonego Ładu? Czy planowane jest odejście od szkodliwych przepisów Nowego Zielonego Ładu zwiększających koszty produkcji?

Europejski Zielony Ład to strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. Strategia dotyczy wszystkich sektorów europejskiej gospodarki. W odniesieniu do sektora rolnego nie formułuje konkretnych celów, ale wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać.

Ambicje związane z celami EZŁ znalazły swoje odzwierciedlenie m.in. w przepisach dotyczących Wspólnej Polityki Rolnej i procesie przygotowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W obecnej sytuacji kryzysowej (zakłócenia rynkowe, niska opłacalność produkcji i spadające dochody rolników) nadmierny poziom

ambicji środowiskowych doprowadził do protestów rolniczych i żądań rewizji polityki rolnej.

Dlatego też, odpowiadając na wnioski państw członkowskich, w tym Polski, Komisja Europejska w dniu 15 marca 2024 roku przedstawiła projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenia bazowe (UE) 2021/2115 i 2021/2116 (1), który m.in. jest odpowiedzią na zgłaszane postulaty. Publikacja rozporządzenia nowelizującego akty bazowe planowana jest na maj br.

Zmiany rozporządzeń bazowych, w zakresie warunkowości i ekoschematów dotyczą głównie:

1) Zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych (tzw. GAEC 8) – w zamian państwo członkowskie ma obowiązek ustanowienia tożsameskiego ekoschematu.

W dniu 5 kwietnia 2024 r. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny WPR 2023-2027 pozytywnie zaopiniował projekt uchwały wprowadzającej w Polsce od 2024 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji. Przystąpienie do tego ekoschematu jest dobrowolne dla rolnika.

Rolnicy realizujący ten ekoschemat będą otrzymywali płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha.

Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Mając na uwadze powyższe oraz trwającą kampanię składania wniosków, wprowadza się rozwiązania legislacyjne umożliwiające rolnikom złożenie wniosków o przyznanie płatności w ramach ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji. W tym celu, w pierwszej kolejności rolnik powinien złożyć wniosek o przyznanie pomocy w terminie składania wniosków, a następnie będzie mógł złożyć wniosek o nowy ekoschemat z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy zmieniającej ustawę o planie strategicznym do dnia 31 sierpnia 2024 r. Projekt ustawy zmieniającej ustawę o planie

strategicznym w powyższym zakresie został w dniu 7 maja 2024 r. skierowany do Sejmu.

Zgodnie ze zmianą rozporządzeń bazowych, wdrożenie nowego ekoschematu pozwoli na zniesienie obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 już w 2024 r.

2) Uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej (tzw. GAEC 6) – państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej.

3) Uproszczenia w normie dot. zmianowania (tzw. GAEC 7) – rolnicy teraz będą mieli wybór, czy stosować dywersyfikację upraw, czy zmianowanie.

Rolnik będzie miał wybór czy stosować zmianowanie na 40% powierzchni gruntów ornych każdego roku czy stosować dywersyfikację upraw. W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw od 10 do 30 ha wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dla gospodarstw powyżej 30 ha wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95%.

4) Zwolnienia gospodarstw o powierzchni do 10 ha użytków rolnych z kontroli i sankcji za niespełnianie norm i wymogów warunkowości.

Zaproponowane przez KE zmiany wychodzą naprzeciw postulowanym przez Polskę uproszczeniom oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą takich wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów.

Jakie jest stanowisko Rządu w sprawie procedowanego nowego unijnego prawa o odbudowie zasobów przyrodniczych? Czy Rząd sprzeciwi się procedowanym przepisom UE i przeanalizuje możliwości jego zmiany mające na uwadze obronę interesów polskich rolników?

W dniu 22 czerwca 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law) wraz z towarzyszącą mu oceną wpływu.

Wniosek powiązany jest z Europejskim Zielonym Ładem, tj. unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia”.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, które jest resortem wiodący i koordynującym wdrażanie przepisów projektu rozporządzenia na poziomie krajowym, zgłaszało negatywne stanowisko do zaproponowanych przepisów oraz informowało o możliwych niekorzystnych dla rolników konsekwencjach wynikających z konieczności realizacji celów dotyczących odtworzenia ekosystemów rolniczych, w szczególności: odtwarzania osuszonych torfowisk, zwiększenia liczebności ptaków i motyli krajobrazu rolniczego oraz odsetka gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności.

W wyniku uwag, m.in. Polski, złagodzone przepisy w zakresie ekosystemów rolnych i zwiększono elastyczność dla państw członkowskich. Jednak nowe przepisy nadal wskazują m.in. na potrzebę przywracania osuszonych torfowisk (co najmniej 30% osuszonych torfowisk do 2030r., z czego co najmniej 1/4 musi zostać nawodniona). Dodano również zapisy zapewniające dobrowolny charakter zobowiązań z zakresu nawodnień względem rolników. W przypadku ponownego nawadniania osuszonych torfowisk, umożliwiono obniżenie celów ze względu na znaczący negatywny wpływ m.in. na infrastrukturę lub interes publiczny.

Pomimo wprowadzonych uproszczeń, przepisy ww. rozporządzenia budzą nadal duże obawy środowiska rolniczego, w szczególności w zakresie celu dotyczącego ponownego odtworzenia osuszonych torfowisk, m.in. poprzez obowiązkowe nawodnienia. Rolnicy sprzeciwiają się kolejnym ograniczeniom w zakresie możliwości użytkowania przestrzeni rolnej i podkreślają podstawową funkcję rolnictwa, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywateli.

Z tego względu na posiedzeniu Rady UE w dniu 25 marca 2024 r. Polska miała zagłosować przeciwko przyjęciu tych przepisów. Jednak prezydencja belgijska odłożyła to głosowanie. Obecnie nie jest znany termin zakończenia prac nad tym projektem rozporządzenia.

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar (COM(2024)139)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów